

นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นในมุมมองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง
อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

LOCAL DEVELOPMENT POLICIES UPON VIEWS OF PEOPLE IN THE AREA OF NON
MUANG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRIBUNRUEANG
DISTRICT, NONGBUA LAMPHU PROVINCE.

วิไลวรรณ สิงห์คำ
Vilaiwan Singkum
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง จังหวัดหนองบัวลำภู

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู การวิจัยเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1) นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสังคม อยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด คือด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยจำแนกตามเพศ

อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันไป พบว่า มีนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่ต้องมีนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขคือปัญหามลพิษทางอากาศ จากการเผาอ้อย ปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดขยะในพื้นที่ และปัญหาเกี่ยวกับดินเสื่อมคุณภาพจากการใช้สารเคมี รองลงมาคือ ด้านสังคม โดยปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ การแก้ปัญหาความยากจน ปัญหาเรื่องสุขภาพ และปัญหายาเสพติด ด้านเศรษฐกิจ โดยปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ การแก้ไขปัญหาหนี้ประจำในช่วงฤดูแล้ง การช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติอย่างทันทั่วทั้งที่ และการซ่อมแซมถนนเพื่อการเกษตร

คำสำคัญ: นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The objectives of the research project were (1) to study local development policies upon views of people in the area of Non Muang Sub-district Administrative Organization, Sribunrueang district, Nongbua Lamphu province, (2) to compare local development policies upon views of those people, classified by gender, age, educational level and average monthly income, and (3) to study recommendations on local development policies upon views of those people. This research project was engaged in the quantitative methodology. The research population was a total of people in the area of Non Muang Sub-district Administrative Organization, Sribunrueang district, Nongbua Lamphu province, and 400 samples were selected. The research instrument was a questionnaire with the entire reliability of .90. The statistics used for data analysis were comprised of frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA and Scheffé's method to test paired mean differences.

The research findings were as follows:

1) The policies of local development upon the views of people in the area of Non Muang Sub-district Administrative Organization, Sribunrueang district, Nongbua Lamphu province, were found to be overall at a moderate level. Considered in each aspect, the economic aspect was found to be at a high level, followed by the social aspect at a low level; the environmental aspect (at a low level) was found to be at the lowest level, respectively.

2) The comparison of the policies of local development upon the views of those people with different gender, age, educational level and average monthly income, was found to be different at a statistically significant level of .05. This was accepted in accordance with the hypothesis of the research project.

3) The study of recommendations on the policies of local development upon the views of those people was found that among those three aspects, the environmental aspect required a certain policy to solve such problems as air pollution from sugarcane field burning, rubbish disposal in the area, and soil deterioration from the chemical usage, followed by the social aspect with such problems to be solved as poverty, health, and drugs, and the economic aspect with such problems to be solved as solution for lack of water supply in drought, prompt assistance during a disaster, and road repair and maintenance for agriculture.

Keywords: LOCAL DEVELOPMENT POLICIES

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นนั้น โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การประชาคม การตอบแบบสอบถาม การจัดเวทีแสดงความคิดเห็น การร้องทุกข์ร้องเรียน และอื่นๆ ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ที่สามารถกระทำได้ เพื่อท้องถิ่นจะได้นำข้อมูลดังกล่าว มาจัดทำเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติในเรื่องต่างๆ และนำไปปฏิบัติต่อไป

ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ของแต่ละแห่งแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอ ทัวถึงอันเป็นผลมาจากการที่ไม่สามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างครอบคลุม ความต้องการของประชาชนส่วนน้อยไม่ได้รับการตอบสนอง อิทธิพลของนักการเมือง การคอร์รัปชั่น งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากส่วนกลางไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอ ทัวถึง เนื่องจากประชาชนให้ความร่วมมือในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นน้อย จึงทำให้นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ยังเป็นนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน มีหน้าที่ วิเคราะห์นโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอข้อคิดเห็น เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับตำบล จึงมีความสนใจที่จะศึกษา นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นครอบคลุมทุกด้าน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 เพื่อเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีมุมมองเกี่ยวกับ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน

3.4 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน

4. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยได้ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย เรื่องนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ประชากร จำนวน 6,556 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 ราย

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

กำหนดพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2559 ถึง เดือน สิงหาคม 2560

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6,556 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 400 คน โดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งกำหนดให้ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

แทนค่า $n = \frac{6,556}{1+6,556(0.05)^2}$

$$n = \frac{6,556}{16.39}$$

$$n = 400$$

เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มี 3 ด้าน คือ

- | | |
|--------------------|--------------|
| 1) ด้านสังคม | จำนวน 10 ข้อ |
| 2) ด้านเศรษฐกิจ | จำนวน 10 ข้อ |
| 3) ด้านสิ่งแวดล้อม | จำนวน 10 ข้อ |

ในตอนที่ 2 มีจำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าดังนี้

- | | |
|-----------|------------|
| 5 หมายถึง | มากที่สุด |
| 4 หมายถึง | มาก |
| 3 หมายถึง | ปานกลาง |
| 2 หมายถึง | น้อย |
| 1 หมายถึง | น้อยที่สุด |

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยใช้เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended question)

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้ (สุรพล พรหมกุล, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มุมมองเห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.90	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มุมมองเห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มุมมองเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มุมมองเห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มุมมองเห็นด้วยน้อยที่สุด

6. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกรายด้าน

นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านสังคม	2.39	.69	น้อย
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.74	.53	มาก
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	2.08	.72	น้อย
รวม	2.73	.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า จากผลนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมพบว่า ผลนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} =

2.73, S.D. = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผลนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน เรียงลำดับด้านค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยมีด้านค่ามากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x}=3.74$, S.D.= .53) รองลงมาคือ ด้านสังคม ($\bar{x}=2.39$, S.D.= .69) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=2.08$, S.D. = .72)

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามเพศ

นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตาม มุมมองของประชาชน	เพศ				t	sig
	ชาย (n=204)		หญิง(n=194)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านสังคม	2.50	.49	2.26	.51		
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.65	.26	3.84	.47	4.30	.00*
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	2.26	.58	1.88	.48		
รวม	2.80	.44	2.66	.49		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า เปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.92	4	.731	6.526	.00*
ภายในกลุ่ม	44.28	395	.112		

รวม

47.20

399

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามอายุ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

อายุ	18-30 ปี ($\bar{x}=2.70$)	31-40 ปี ($\bar{x}=2.90$)	41-50 ปี ($\bar{x}=2.69$)	51-60 ปี ($\bar{x}=2.83$)	61 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=2.94$)
18-30 ปี ($\bar{x}=2.70$)					.24*
31-40 ปี ($\bar{x}=2.90$)					
41-50 ปี ($\bar{x}=2.69$)					.25*
51-60 ปี ($\bar{x}=2.83$)					
61 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=2.94$)					

จากตารางที่ 4 พบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามอายุ พบแตกต่างกันเป็นรายคู่ คือช่วงอายุ 18 - 30 ปี แตกต่างกับ ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป และช่วง

อายุ 41 – 60 ปี แตกต่างกับ ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.58	2	.792	6.88	.00*
ภายในกลุ่ม	45.62	397	.115		
รวม	47.20	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามการศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe) ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามการศึกษา ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe)

การศึกษา	ประถมศึกษา (n=205)	มัธยมหรือเทียบเท่า (n=181)	ปริญญาตรีขึ้นไป (n=14)
ประถมศึกษา (n=205)		.27*	
มัธยมหรือเทียบเท่า (n=181)			.27*
ปริญญาตรีขึ้นไป (n=14)			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามการศึกษา พบแตกต่างกันเป็นรายคู่ คือ ประถมศึกษา แตกต่างกับ มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ ปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.89	3	.966	8.62	.00*
ภายในกลุ่ม	44.30	396	.112		
รวม	47.19	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามรายได้ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe) ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามรายได้ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe)

รายได้	ต่ำกว่า 5,000 (n = 56)	5,000 - 10,000 (n = 109)	10,001 - 20,000 (n = 214)	20,001 ขึ้นไป (n = 21)
ต่ำกว่า 5,000				
5,000 -10,000				.27*

รายได้	ต่ำกว่า 5,000 (n = 56)	5,000 - 10,000 (n = 109)	10,001 - 20,000 (n = 214)	20,001 ขึ้นไป (n = 21)
10,001 -20,000				.35*
20,001 ขึ้นไป				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมจำแนกตามรายได้ พบแตกต่างกันเป็นรายคู่ คือ รายได้ 5,000 – 10,000 บาท แตกต่างกับ 20,001 บาทขึ้นไปและรายได้ 10,001 – 20,000 บาท แตกต่างกับ 20,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ตารางที่ 9 แสดงความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง ด้านสังคม

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านสังคม	
แก้ปัญหาความยากจน	76
แก้ปัญหายาเสพติด	45
แก้ปัญหาเรื่องสุขภาพ	53
ด้านเศรษฐกิจ	
การช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติอย่างทันที่	46
การซ่อมแซมถนนเพื่อการเกษตร	30
การแก้ไขปัญหาน้ำประปาในช่วงฤดูแล้ง	52
ด้านสิ่งแวดล้อม	
การแก้ไขปัญหาด้านมลพิษทางอากาศ จากการเผาอ้อย	130

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดขยะในพื้นที่	86
การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินเสื่อมคุณภาพจากการใช้สารเคมี	53

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ด้านสังคม การแก้ปัญหาความยากจน มีความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ แก้ปัญหาเรื่องสุขภาพ และความถี่น้อยที่สุด คือ แก้ปัญหายาเสพติด ด้านเศรษฐกิจ พบว่าการแก้ไขปัญหา น้ำประปาในช่วงฤดูแล้ง มีความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ การช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติอย่างทันทีทันใด และความถี่น้อยที่สุด คือ การซ่อมแซมถนนเพื่อการเกษตร ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าการแก้ไขปัญหาด้านมลพิษทางอากาศ จากการเผาอ้อย มีความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดขยะในพื้นที่ และความถี่น้อยที่สุด คือ การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินเสื่อมคุณภาพจากการใช้สารเคมี

7. การอภิปรายผล

7.1 นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

จากการวิเคราะห์ข้อมูล นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมทุกด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ที่ไม่ตรงกับความต้องการประชาชน ที่เป็นปัญหาของชุมชนที่ต้องได้รับการแก้ไข อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ในการจัดทำประชาคมเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนขาดความเอาใจใส่และไม่เข้าร่วมการประชาคม จึงทำให้ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่เป็นปัญหาของชุมชนอย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยวรรณ ศรีธร (2556) พบว่ามุมมองที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลภูห่าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ด้านการศึกษา ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ด้านสาธารณูปโภค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

7.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1. ผลการศึกษาพบว่า เพศต่างกันโดยรวมทุกด้าน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะเพศชายมีภาวะการเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง ทำให้มีมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น แบบผู้นำ มองภาพรวม แตกต่างกับเพศหญิง ที่มองนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางของเรื่องใกล้ตัว ไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ **ณภัทสุดา เปรมใจ (2556)** ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น พบว่า พบว่า เพศต่างกัน มีความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **ปิยวรรณ ศรีธร (2556)** การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภูห่าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ในมุมมองของประชาชน พบว่า เพศต่างกัน มีมุมมองต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภูห่าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาพบว่า อายุต่างกันโดยรวมทุกด้าน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน พบแตกต่างเป็นรายคู่ คือ ช่วงอายุ 18 – 30 ปี แตกต่างกับ ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป และช่วงอายุ 41 – 60 ปี แตกต่างกับ ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะช่วงอายุต่างกัน การรับรู้ การเรียนรู้ จากสังคมภายนอกแตกต่างกัน ทำให้มีมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **ประภาพร พลอยแสง (2552)** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **พเยาว์ วรรณาม (2556)** ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงครั้งน้อย อำเภอ

เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อายุต่างกัน ความพึงพอใจต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมทุกด้าน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ ระดับการศึกษา ทำให้การตัดสินใจในมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน บุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด หรือพฤติกรรมการแสดงออก ตลอดจนการมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ ของตนเองต่อชุมชน แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **ภาสิตา กล้าทองเพียร (2555)** ความต้องการที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน ความต้องการที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **ประภาพร พลายแสง (2552)** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน โดยรวมทุกด้าน นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ บุคคลที่มีรายได้ต่างกัน ทำให้ความต้องการในนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน ผู้มีรายได้สูงอาจมองไม่เห็นปัญหาเรื่องความยากจน และมองปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาใหญ่ ส่วนผู้มีรายได้น้อยอาจมองเห็นปัญหาความยากจนเป็นปัญหาใหญ่ จึงทำให้มุมมองเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **ปิยวรรณ ศรีธรร (2556)** การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภูพาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ในมุมมองของประชาชน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีมุมมองต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภูพาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษา **ณภัทสุดา เปรมใจ (2556)** ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น พบว่า พบว่า รายได้ต่างกัน มีความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ตามมุมมองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน จะเห็นได้ว่า ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ ส่วนด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างทั่วถึง จึงทำให้ผลการศึกษาออกมาในระดับน้อย เพื่อให้นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นไปอย่างทั่วถึงและครอบคลุม การกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนม่วง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มรายได้ ควบคุมมลพิษทางอากาศ การกำจัดขยะ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัย สัดส่วนของงบประมาณที่พัฒนาท้องถิ่นในแต่ละด้าน เพื่อให้เกิดความสมดุลกันระหว่างด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ณภัทสุดา เปรมใจ. (2556) . ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหาร ส่วนตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- ปิยวรรณ ศรีธรรม.(2556).การบริหารงานของขององค์การบริหารส่วนตำบลภูพาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เพียรวิ วรรณาม. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ภาสิตา กล้าทองเพียร. (2555). ความต้องการที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลภูพาน อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.